

PM Rotel IX (Dnr KS 2022/956)

Naturvårdsverkets redovisning av regeringsuppdrag om EU-förordning om minimikrav för återanvändning av vatten

Remiss från Miljödepartementet
Remisstid den 30 november 2022

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen

Sammanfattning av ärendet

Europaparlamentets och rådets förordning om minimikrav för återanvändning av vatten gäller direkt i Sverige. Naturvårdsverket har fått i uppdrag att föreslå författningar och annat som bedöms som nödvändigt för att införliva kraven i nationell rätt. Naturvårdsverket föreslår att ett genomförande av EU-förordningen sker genom relevanta författningsändringar inom miljöbalkens och miljöprövningsförordningens befintliga system samt genom införandet av en ny förordning som innehåller de kompletterande bestämmelser som krävs. Vidare föreslås nya bestämmelser i förordning om miljöstraffavgifter.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och till Stockholms Stadshus AB för vidareremittering till Stockholm Vatten och Avfall AB. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har meddelat att de avstår från att svara. Stockholms Stadshus AB har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret ställer sig i huvudsak positiv till remissen och framför att avloppsvatten och slam redan idag betraktas som en resurs.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Vatten är inte en obegränsad resurs. Givet de klimatförändringar som redan äger rum och kommer att äga rum kommer det att bli en prioriterad fråga att se hur vatten kan återanvändas. Jag välkomnar därför att EU aktualiserat frågan.

Jag delar stadsledningskontorets bedömning av remissen och hänvisar till deras svar.

Stockholm den 9 november 2022

Åsa Lindhagen

Bilaga

1. Remiss - Naturvårdsverkets redovisning av regeringsuppdrag om EU-förordning om minimikrav för återanvändning av vatten, dnr KS 2022/956-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Naturvårdsverket fick i slutet av februari 2021 i uppdrag att analysera vilka åtgärder som behövs för att genomföra Europaparlaments och rådets förordning (EU) 2020/741 av den 25 maj 2020 om minimikrav för återanvändning av vatten (nedan kallad EU-förordningen). I uppdraget ingår att föreslå de författningsändringar eller andra åtgärder som myndigheten bedömer vara nödvändiga. Det ska även utredas om Sverige bör komplettera med ytterligare kvalitetskrav utöver de minimikrav som EU-förordningen föreskriver.

EU-förordningen är framtagen med anledning av vattenbrist i framförallt södra Europa och för att främja den cirkulära ekonomin av vatten, stödja klimatanpassningen och bidra till målen i ramdirektivet för vatten genom att motverka vattenbrist och det resulterande trycket på vattenresurser. Återanvändning av avloppsvatten för bevattning inom jordbruk kan också vara en del av den cirkulära ekonomin av näringsämnen.

Genom EU-förordningen bestäms bland annat gemensamma minimikrav för att garantera att återvunnet vatten är säkert för bevattning inom jordbruket. Syftet är att säkerställa en hög skyddsnivå för miljön och för människors och djurs hälsa.

I Sverige idag finns ett fåtal tillståndspliktiga avloppsreningsverk där det reade avloppsvattnet används för bevattning. Förutom att förse jordbruket med nödvändiga vattenresurser, innebär återanvändningen att avloppsreningsverket klarar sitt kväverenkingskrav. Utredningen har även analyserat vilket behov av återvändning av reat avloppsvatten för bevattning inom jordbruket som finns i Sverige. Slutsatsen är att de områden i Sverige som redan har stor vattenbrist under odlingsäsongen och där det finns aktiva jordbruk som är beroende av bevattning för sin existens, troligtvis är de områden där behovet av återanvändning av reat avloppsvatten är störst idag och i en nära framtid.

Mottagande och användande av återvunnet avloppsvatten omfattas inte av miljöprövningsförordningen idag. Att använda avloppsvatten för bevattning av jordbruksmark är dock att betrakta som miljöfarlig verksamhet enligt 9 kapitlet miljöbalken. EU-förordningen ställer krav på tillstånd för produktion och tillhandahållande av återvunnet vatten.

Naturvårdsverket föreslår att ett genomförande av EU-förordningen sker genom relevanta författningsändringar inom miljöbalkens och miljöprövningsförordningens befintliga system, samt genom införandet av en ny förordning som innehåller de kompletterande bestämmelser som krävs. Vidare föreslås nya bestämmelser i förordning om miljöanktionsavgifter.

De nya bestämmelserna innebär bland annat att det blir tillståndspliktigt för operatören att producera avloppsvatten som ska användas till bevattning. Slut användaren som ska bevattna sina grödor kommer också att behöva söka tillstånd. Själva tillståndsförfarandet görs i en egen förenklad process i miljöbalken, likt det

som finns för enskilda avlopp. I samband med ansökan ska en riskhanteringsplan lämnas in. Bestämmelserna kopplas till sanktioner i form av miljöstraffavgift.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och till Stockholms Stadshus AB för vidareremittering till Stockholm Vatten och Avfall AB. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har meddelat att de avstår från att svara. Stockholms Stadshus AB har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 oktober 2022 har i huvudsak följande lydelse.

I *Avfallsplan för Stockholm 2021-2024*, godkänd av kommunfullmäktige den 22 mars 2021, finns ett delmål om att minst 80 procent av fosfor i avlopp ska tas till vara och återföras som växtnäring till åkermark. Ansvarig för genomförande är det kommunägda bolaget Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA).

I samband med att en deluppföljning av avfallsplanen genomfördes, ärende § 4 avfallsnämnden den 22 september 2022, konstaterades att målet för närvarande nås med råge och att hela 95 % av slammet återförs. Det pågår även ett arbete med att utreda och eventuellt genomföra försök med separat hantering av toalettavlopp för separat slamhantering i Norra Djurgårdsstaden. SVOA deltar även i samverkan som syftar till att utreda alternativa slambehandlingsmetoder som möjliggör utvinning av fosfor och kväve ur avloppsvatten eller slam.

Stadsledningskontoret ställer sig i huvudsak positiv till remissen. Av det arbete som pågår i staden kan konstateras att avloppsvattnet och slammet redan idag betraktas som en resurs. Frågan om att bevattna med återvunnet avloppsvatten i staden har, såvitt stadsledningskontoret erfar, ännu inte varit aktuell. Vatten är inte en obegränsad resurs och kommande klimatförändringar kan innebära perioder med längre och svårare torka. I ljuset av detta är det positivt att det finns möjligheter att återanvända avloppsvatten till bevattning och att de risker som finns kopplade till detta hanteras samlat och enhetligt.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser remissen besvarad i enlighet med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.